

Møteinncalling

Utvalg:	Arbeidsutvalg for Midtre Nordland nasjonalparkstyre
Møtested:	Mail-møte
Dato:	27.06.2012
Tidspunkt:	10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf. 400 35 630 Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
AU 35/2012	Gåsvatnan landskapsvernområde og Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark - Søknad om dispensasjon til bruk av ATV på barmark i forbindelse med tilsyn og sanking av Sau ved Kvitbergvatnet - Stolpen gård		2011/587

Arkivsaksnr: 2011/587-0

Saksbehandler: Ronny Skansen

Dato: 26.06.2012

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg for Midtre Nordland nasjonalparkstyre	35/2012	27.06.2012

Gåsvatnan landskapsvernområde og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Søknad om dispensasjon til bruk av ATV på barmark i forbindelse med tilsyn og sanking av Sau ved Kvitbergvatnet - Stolpen gård

Forslag til vedtak

Stolpen gård ved Steinar og Øyvind Stolpen gis med dette avslag på søknad om dispensasjon for fra motorferdselsforbudet i Gåsvatnan landskapsvernområde og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark for å bruke ATV i forbindelse med tilsyn og sanking av sau på utmarksbeite ved Kvitbergvatnet. Avslaget er gitt med hjemmel i verneforskriftens kapittel IV punkt 7, med hjemmel i kapittel VI, punkt 3 andre ledd for landskapsvernområdet og for nasjonalparken fra forskriftens kapittel IV, pkt. 4.1 med hjemmel i kapittel IV, punkt 4.3, tredje ledd.

Bakgrunn

Midtre Nordland nasjonalparkstyre har forvaltningsmyndigheten for Gåsvatnan landskapsvernområde og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, og skal behandle dispensasjonssøknader. Stolpen gård har søkt om dispensasjon fra motorferdselsforbudet i Gåsvatnan landskapsvernområde og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark for å kunne kjøre ATV på barmark i forbindelse med tilsyn og sanking av sau for sesongen 2012. Kjørestrekning er fra Jarbrufjell gård til Kvitbergvatnet.

Stolpen gård ble i AU- sak 117/2011 gitt dispensasjon til kjøring på barmark inn til Kvitbergvatnet for tilsyn og sanking av sau for sesongen 2011. Saken ble påklaget av Fylkesmannen, datert 21.07.2011. Klagen ble behandlet av Midtre Nordland nasjonalparkstyre i styremøte 23. september 2011, der styret vedtok å opprettholde AU-sak 117/2011. Saken ble oversendt klageinstansen Miljøverndepartementet for endelig behandling. Direktoratet for naturforvaltning har i brev, datert 13.12.2011 forberedt saken for Miljøverndepartementet.

Søknaden fra Stolpen var oppe til behandling i styremøte for Midtre Nordland nasjonalparkstyre den 30.05.2012. Følgende ble vedtatt:

Styrets behandling:

Pågående klagesak er ikke ferdigbehandlet og det bør legges trykk på MD slik at saken kan ferdigbehandles før ny beitesesong starter. Styret må ha svar fra MD innen 14 dager.

Styrets vedtak – enstemmig:

Saken oversendes AU for behandling når vedtak foreligger fra MD i klagesaken. Dette forutsettes å kunne skje i løpet av 14 dager.

Miljøverndepartementet har i brev datert 22. juni 2012 behandlet klagesaken.

Hovedkonklusjonen fra Miljøverndepartementet er følgende:

Miljøverndepartementet tar klagen fra fylkesmannen i Nordland til følge og avslår søknad om tillatelse til barmarkskjøring med ATV fra gården Nordlund av Jordbruffjell fram til Stolpen-hytta ved Kvitbergsvatnet.

Miljøverndepartementet har i saken særlig lagt vekt på at barmarkskjøring med ATV kan skade terreng og vegetasjon, at søknaden gjelder kjøring i verneområder der naturlandskap og planteliv er blant verneverdiene og at søknaden gjelder kjøring av stort omfang. Hensynet til å forhindre skade på og ulempe for verneverdiene må veie tyngre enn søkers behov for kjøring.

Grunnlaget for avgjørelsen

Dagens forskrifter for Gåsvatnan landskapsvernområde og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark ble vedtatt ved kgl. res. av 8. september 1989. Verneforskriftene forvaltes av Midtre Nordland nasjonalparkstyre.

Formålet med landskapsvernområdet er å bevare et egenartet og vakkert naturlandskap, herunder

- ☐ Jarbrudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv
- ☐ De botanisk meget rike områdene i Kvitberget og Skjevlvfall

Formålet med nasjonalparken er:

- ☐ å bevare et vakkert og tilnærmet uberørt fjellområde med dets plante- og dyreliv og geologiske forekomster, der variasjonen i naturforholdene er særlig markert og verdifull.

I tillegg skal landskapsvernområdet sammen med Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Saltfjellet landskapsvernområde og Storlia naturreservat bidra til å bevare et sammenhengende naturområde, som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

I utgangspunktet er det forbud mot all motorisert ferdsel innen landskapsvernområdet og nasjonalparken, jfr. kapittel IV punkt 7 i verneforskriften for Gåsvatnan landskapsvernområde og kapittel IV, punkt 1 i verneforskriften for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. I henhold til kapittel VI, pkt. 3 og kapittel IV, pkt. 3 kan imidlertid Midtre Nordland nasjonalparkstyre gi tillatelse til motorferdsel i annen næringsvirksomhet enn reindrift.

Kapittel VI i forskriften for Gåsvatnan landskapsvernområde omhandler de tiltak Midtre Nordland nasjonalparkstyre kan gi tillatelse til. Her står det blant annet følgende:

Før eventuell tillatelse til motorferdsel i landskapsvernområdet gis skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper og i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til

et minimum. Alternative transportmetoder og kombinerings av flere transportbehov skal også vurderes.

Som grunnlag for beslutningen er søknaden vurdert i henhold til prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8 til 12.

Vurdering

Søknaden gjelder kjøring på barmark med bruk av ATV for tilsyn og sanking av sau på beite fra Jarbrufjell gård til Kvitbergvatnet.

I Gåsvatnan landskapsvernområde er det åpnet for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til motorferdsel i annen næringsvirksomhet, jf kap VI pkt 3 annet ledd i forskriften. Store deler av traséen går også innenfor Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Verneforskriften for nasjonalparken er litt annerledes, men har i kap IV pkt 4.3 åpning for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til motorferdsel i andre nødvendige tilfeller.

I begge verneforskriftene er det presisert at før eventuell tillatelse til motorferdsel i landskapsvernområdet/nasjonalparken gis skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper og i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum. Alternative transportmetoder og kombinerings av flere transportbehov skal også vurderes. Vedtaket gjelder kjøring gjennom Jarbrudalen. Jarbrudalen med sitt underjordiske bekkeløp og rike flora er en viktig del av verneverdiene her. I denne delen av dalføret dominerer kalkbjørkeskog med rikt feltsjikt. Øvre del mot Kvitbergvatnet og opp mot Kvitberget og Skjevelvfjellet er den delen med best utforming. Barmarkskjøring er særlig problematisk i forhold til sårbar vegetasjon med liten evne til å reparere seg selv etter skade. Kjøretraséen er preget av vekslings mellom tørre og våte partier.

Området det søkes om dispensasjon er i et rikt botanisk område. Spesielt i fuktige partier kan barmarkskjøring bidra til tørrlegging og erosjon. Kjøring i dette området vil uten tvil kunne føre til skade på verneverdiene og verneformålet i disse verneområdene. Det vises også til oppsynsrapport levert av Fjelltjenesten som ble utarbeidet i fjor høst som beskriver/illustrerer konsekvensene av å gi dispensasjon i stort omfang i sårbart område med ATV.

Formålet med nasjonalparken er også å gi *allmennheten mulighet til naturopplevelse i området*. Støy og slitasje etter motorisert ferdsel er i de fleste tilfeller negativt i forhold til friluftslivet og opplevelsen av natur. Stillhet og ro er viktige elementer i det norske friluftslivet. Ved å gi dispensasjon i det omfang som det ble gitt for fjoråret med 2 turer pr. uke vil være i strid med formålet om å gi allmennheten muligheten til naturopplevelse.

Verneforskriftens retningslinjer påpeker også at *før eventuell tillatelse til motorferdsel i landskapsvernområdet/nasjonalparken gis skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper og i forhold til et mål om et redusere motorferdselen til et minimum*. Dette er og en sak som kan skape presedens i forhold til andre verneområder i forhold til likebehandlingsprinsippet. Derfor vil en dispensasjon i dette tilfellet kunne generere omfattende bruk av motorferdsel, ettersom mange andre kan komme med lignende søknader i samme eller andre verneområder.

Etter naturmangfoldlovens § 12, *miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder* hvor det skal velges den driftsmetoden og teknikk som ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og framtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Bruk av ATV på barmark i sårbart område i forbindelse med sanking og tilsyn i det omfang som

det søkes om vil ikke bidra til å unngå eller begrense skade på naturmangfoldet. Det vil i dette området være fullt overkommelig å kunne komme seg til fots for å gjøre tilsyn og sanking av sau.

Saken har ellers vært grundig gjennomgått ved klagebehandling av sak fra Fylkesmannen i Nordland, datert 21.07.2011. Direktoratet for naturforvaltnings forberedende klagebehandling til Miljøverndepartementet, datert 13.12.2011 og Miljøverndepartementet endelige klagebehandling datert 22.06.2012 slår fast at å gi dispensasjon i dette tilfellet vil være i strid med ivaretagelse av vernet.

Konklusjon

På bakgrunn av at omsøkte tiltak vil være i strid med ivaretagelse av verneverdiene og verneformålet bør det gis avslag på søknad om dispensasjon til bruk av ATV på barmark for tilsyn og sanking av sau ved Kvitbergvatnet. Det vises spesielt til Direktoratet for naturforvaltning forberedende klagebehandling, datert 13.12.2011 og Miljøverndepartementets endelig klagebehandling datert 22.06.2012 som slår fast at omsøkte tiltak vil være i strid med ivaretagelse av verneformålet og verneverdiene.

Vedlegg:

- 1) Vedtak - Klage - Gåsvatnan landskapsvernområde - Dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Stolpen gård, brev datert 22. juni 2012 fra Miljøverndepartementet
- 2) Forberedende klagebehandling hos Direktoratet for naturforvaltning, datert 13.12.2011
- 3) Gåsvatnan landskapsvernområde - Søknad om dispensasjon fra motorferdselsforbudet - Stolpen gård, datert 14.05.2012

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

- Verneforskrift for Gåsvatnan landskapsvernområde og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark
- Naturmangfoldloven
- Forvaltningsplanene for Gåsvatnan landskapsvernområde og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark
- Motorferdselloven
- Rundskriv fra MD T-1/96 og brev fra DN 06.07.2006
- Protokoll fra AU-møte 17.06.2011, sak 117/2011
- Klage av 04.02.2011
- Dispensasjon av 30.01.2011
- Søknad av 15.01.2011
- Dispensasjon av 12.07.2010
- Klage datert 21.07.2011 fra Fylkesmannen i Nordland
- Styresak 42/2011 den 23.09.2011

Saksopplysninger

Vedtaket er for landskapsvernområdet fattet med hjemmel i kapittel VI, punkt 3 andre ledd og for nasjonalparken med hjemmel i kapittel IV, punkt 4.3, tredje ledd.

Avgjørelsen kan påklages til Miljøverndepartementet. Klagefristen er tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom Midtre Nordland nasjonalparkstyre.

Parter i saken:

Advokatene Smith, Jentoft og Simonsen	Postboks 836	8001	BODØ
Direktoratet for naturforvaltning	Postboks 5672 Sluppen	7485	Trondheim
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	BODØ
Naturvernforbundet i Nordland	Løftfjellveien 7	8602	Mo i Rana
Reindriftsforvaltningen Nordland	Sjøgt. 78	8200	Fauske
Saltdal kommune	Kirkegt. 23	8250	Rognan
Statskog Fjelltjenesten avd. Fauske	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Steinar Stolpen		8255	RØKLAND

**DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT**

Mottatt FM-NO

26 JUNI 2012

Fylkesmannen i Nordland
Moloveien 10
8002 BODØ

Deres ref

Vår ref
201103252-/IDS

Dato

22 JUN 2012

Avgjørelse i klagesak om bruk av ATV i Gåsvatnan landskapsverneområde og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark

Vi viser til søknad 15. januar 2011, Midtre Nordlands nasjonalparkstyres arbeidsutvalgs vedtak 27. januar 2011, søkers klage 4. februar 2011, nasjonalparkstyrets vedtak 15. juli 2011, klage fra Fylkesmannen i Nordland 21. juli 2011, Nasjonalparkstyrets oversendelse til Direktoratet for naturforvaltning 23. september 2011 og Direktoratet for naturforvaltnings oversendelse til Miljøverndepartementet 13. desember 2011.

Midtre Nordlands nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for Gåsvatnan landskapsverneområde og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Miljøverndepartementet er klageinstans for vedtak truffet av nasjonalparkstyret. Direktoratet for naturforvaltning er forberedende klageinstans.

Miljøverndepartementet tar klagen fra fylkesmannen i Nordland til følge og avslår søknad om tillatelse til barmarkskjøring med ATV fra gården Nordlund av Jordbrufjell fram til Stolpen-hytta ved Kvitbergsvatnet.

Miljøverndepartementet har i saken særlig lagt vekt på at barmarkskjøring med ATV kan skade terreng og vegetasjon, at søknaden gjelder kjøring i verneområder der naturlandskap og planteliv er blant verneverdiene og at søknaden gjelder kjøring av stort omfang. Hensynet til å forhindre skade på og ulempe for verneverdiene må veie tyngre enn søkers behov for kjøring.

Sakens bakgrunn

Den 15. januar 2011 søkte Stolpen gård v/advokat Jentoft om tillatelse til bruk av ATV

på barmark for tilsyn av sauer samt tilsyn/vedlikehold av driftsbygning/gjeterhytte ved Kvitbergvatnet. For tilsyn/vedlikehold av driftsbygning/gjeterhytte ble det også søkt om bruk av snøskuter. Aktuell trase er strekningen mellom Stolpen gård og gjeterhytta ved Kvitbergvatnet i Svartfjellet-Svartisen nasjonalpark og Gåsvatnan landskapsvernområde. Det blir i søknaden vist til en annen næringsdrivende aktør som har fått tillatelse til motorferdsel i området og at det ikke er grunnlag for forskjellsbehandling.

Søknaden ble behandlet av Midtre Nordland nasjonalparkstyre ved arbeidsutvalget i møte 27. januar 2011. Stolpen gård ble gitt dispensasjon fra motorferdselsforbudet for frakt av utstyr og varer med snøskuter med inntil 6 turer. Det ble satt følgende vilkår:

- All kjøring utenom angitte formål og løype inntegnet på kart er forbudt
- Nødvendig tillatelse fra kommunen må foreligge
- Dispensasjonen gjelder perioden 1. mars – 1. mai i årene 2011 og 2012
- Dispensasjonen gjelder for én (1) snøskuter og det antall turer som trengs for nødvendig frakt av varer og utstyr. Antall turer er allikevel begrenset oppad til 6 turer per år for Stolpen gård totalt
- Kjøring er forbudt i tidsrommene 11.00-16.00 og 23.00- 07.00
- Langfredag og 1. påskedag er skuterfrie dager
- Hvis det er rein i området, skal det vises spesielt hensyn til denne
- Kjøredagbok skal føres før hver tur, og sendes til Midtre Nordland nasjonalparkstyre, 8002 Bodø etter endt dispensasjonsperiode og senest 1. august 2012
- Dispensasjonen, kart med inntegnet løype og utfylt kjørebok skal tas med ved kjøring og forevises ved kontroll

Vedtaket ble påklaget av Stolpen gård v/advokat Jentoft i brev 4. februar 2011.

Klagen ble behandlet av arbeidsutvalget 16. februar 2011 (sak nr 45/2011) etter at klagen hadde vært sendt på høring til styret. Sekretariatets forslag til innstilling ble ikke vedtatt og arbeidsutvalget konkluderte at saken skulle utsettes til det hadde vært foretatt en befaring av området. Arbeidsutvalget gjennomførte befaringen 17. juni 2011 og behandlet saken (sak 117/2011) uten at det forelå ny innstilling med begrunnelse i saken. Saken ble så utformet i ettertid av befaringen og formet som et vedtak som ble sendt på høring til styret med frist til 14. juli 2011 for uttalelse. Det kom to innspill til høringen og sekretariatet i samråd med styreleder konkluderte med at arbeidsutvalgets vedtak ble stående uendret. I brev 15. juli 2011 gir Midtre Nordland nasjonalparkstyre Stolpen gård tillatelse til å bruke ATV i forbindelse med tilsyn og sankning av sau på eksisterende kjørespor på strekningen Jarbrufjell gård til hytta på Kvitbergvatnet i den perioden det er sau i området rundt Kvitbergvatnet. Det ble satt følgende vilkår:

- Dispensasjonen gjelder kun for kjøring langs eksisterende kjørespor fra gården Nordlund av Jordbrufjell fram til Stolpen-hytta ved Kvitbergvatnet. Traseen er

- vist på vedlagte kart. Dispensasjonen gjelder kun i forbindelse med tilsyn og sankning av sau.
- All kjøring utenom angitte formål og trase er forbudt
 - Dispensasjonen gjelder ikke for persontransport eller personer utover de nevnte ved navn i vedtaket
 - Dispensasjonen gjelder for inntil 2 turer pr. uke med en (1) ATV i perioden 15. juni -15. oktober 2011
 - Tillatelse fra grunneier og kommune må foreligge
 - Dispensasjon og utfylt kjørebok skal medbringes på hver tur og forevises ved kontroll. Ved endt sesong skal kjøreboka sendes inn til Midtre Nordland nasjonalparkstyre, Storjord, 8255 Røkland innen 1. desember 2011

Fylkesmannen påklaget vedtaket i brev 21. juli 2011. Klagen gjelder strekningen fra fjellgården Nordlund av Jarbrufjell til Stoplenhytta ved Kvitbergvatnet. Det ble anmodet om at klagen ble gitt oppsettende virkning, jf. forvaltningsloven § 42.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre behandlet saken 23. september 2011. Styret behandlet ikke spørsmålet om oppsettende virkning.

Saken ble oversendt Direktoratet for naturforvaltning for forberedende klagebehandling 4. oktober 2011. Direktoratet mottok en rapport og bilder tatt fra den aktuelle kjøretraseen utarbeidet av Kristian Sivertsen ved Statskog fjelltjenesten. Direktoratet sendte sin tilrådning til Miljøverndepartementet 13. desember 2012.

Nasjonalparkstyrets vurdering

Nasjonalparkstyret viser til at det som omtales som gjeterbu/driftsbygning ved Kvitbergvannet tidligere har vært omtalt som en fritidshytte. Søknaden har derfor blitt behandlet som en søknad om nødvendig transport til privat hytte. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 ble lagt til grunn for vurderingen. Når det gjaldt søknaden om bruk av ATV i sommerhalvåret i forbindelse med sauebeiting, ble det vist til en 2-årig dispensasjon som ble gitt av fylkesmannen 12. juli 2010 og ny dispensasjon ble derfor ikke gitt. Arbeidsutvalget la til grunn at søknadens henvisning til annen aktør som har fått dispensasjon til motorferdsel er den tillatelse fjellgården Nordlund av Jarbrufjell har fått til å kjøre etter verneforskriften VI punkt 8.

Klage fra Stolpen gård

Klager anfører at restriksjonene må lempes/oppheves. Det ble presisert at selv om hytta tidligere har vært omtalt som fritidsbolig, så benyttes hytta til overnatting i forbindelse med tilsyn av dyr på beite. Restriksjoner med hensyn til antall turer eller kjøretidspunkt vanskeliggjør tilsynet. Avslutningsvis hevdes det at Stolpen gård har blitt utsatt for usaklig forskjellsbehandling med henvisning til den dispensasjon som er gitt til fjellgården Nordlund av Jarbrufjell.

Ny vurdering fra nasjonalparkstyret

Ved behandling av klagen fra Stoplen gård mente styret at det ville være urimelig å avslå søknad om dispensasjon til bruk av ATV i forbindelse med tilsyn av sau når det gis tillatelse til motorferdsel for transport av elgslakt i samme område. Det presiseres at det bare er gitt tillatelse til transport inn i beiteområdet, ikke i forbindelse med sauesanking.

Klage fra fylkesmannen i Nordland

Fylkesmannen klaget på tillatelse til kjøring mellom fjellgården Nordlund av Jarbrufjell og Stoplenhytta ved Kvitbergvatnet.

Fylkesmannen viser til at kjøretraseen både ligger innenfor Gåsvatnan landskapsvernområde og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, som er regulert med hver sin forskrift. Begge verneforskriftene åpner for at det kan gis dispensasjon for motorferdsel på barmark, men med en presisering om at en eventuell dispensasjon skal vurderes mot skader og ulemper og at alternative transportmetoder skal vurderes. I Gåsvatnan landskapsvernområde går deler av traseen på etablert vei, mens noe kjøring vil foregå i terrenget. For kjøring i utmark vises det til motorferdsellovens § 4 og direktoratet sine retningslinjer gitt i brev 6. juli 2007. Motorferdsel i forbindelse med selve sankingen faller i følge direktoratets brev utenfor motorferdsellovens § 4c, da person- og godstransport ikke ansees å være nødvendig. Konklusjonen i brevet er at motorferdsel ikke vil være tillatt i forbindelse med tilsyn av sau på beite da dette vil medføre motorferdsel i et urimelig stort omfang.

Videre viser Fylkesmannen til vedtakets mulige presedensvirkning og de potensielle skader dette vil kunne påføre terrenget. Kjøretillatelsen medfører motorferdsel i et spesielt sårbart område med store botaniske verdier. Fylkesmannen mener derfor at en økning i den samla belastningen vil kunne medføre at formålet med vernet ikke lengre kan ivaretas, og viser også til nasjonalparkens formål om å gi allmenheten muligheter til naturopplevelse i området. Det opplyses at Jarbrudalen er en viktig innfallsport til viktige friluftsområder i de verna områdene. Til slutt mener Fylkesmannen at bruk av ATV i forbindelse med sanking og tilsyn av sau i verna områder ikke er de mest egnede driftsmetoder eller teknikker til å unngå eller redusere skader på naturmangfoldet. Fylkesmannen konkluderer med at den tillatelse som er gitt, er i strid både med formålet med vernet og motorferdselloven.

Direktoratet for naturforvaltnings forberedende klagebehandling

Direktoratet bemerker at det eksiterer en trasé i området som det har vært utført mindre vedlikeholdsarbeider på, men traseen er ikke å anse som vei etter motorferdselloven § 2. Den omsøkte kjøring er derfor kjøring i utmark og motorferdselloven sitt utgangspunkt er at slik kjøring ikke er tillatt, jf. motorferdselloven § 3. Enkelte typer kjøring i utmark er det allikevel åpnet for, jf. motorferdselloven § 4. Dette gjelder blant annet nødvendig person- og godstransport i jordbruksnæring, jf. § 4 c). Denne bestemmelsen tolkes imidlertid strengt, det vises til

MDs rundskriv T-1/96, hvor det heter at bestemmelsen ikke åpner for bruk av terrengmotorsykkkel i forbindelse med sauesanking. Direktoratet har i brev 6. juli 2006 lagt til grunn at personell i forbindelse med sauesanking kan ta seg frem til beiteområdet til fots, eventuelt at man starter sankingen fra nærmeste skogsbilvei eller annen vei der motorferdsellovens regler ikke gjelder. Direktoratet anser det som klart at motorferdsellovens krav om at kjøringen må være "nødvendig", innebærer at frakt av letemannskap og utstyr frem til beiteområdet langs traktorveg, kjørespor eller i urørt terreng, kun kan skje dersom sankingen skal skje i et stort område som ikke er tilgjengelig på annen måte. Med unntak av Finnmark hvor det finnes store veiløse områder, vil det kun i svært spesielle tilfeller være nødvendig å bruke motorkjøretøy til å transportere ut personell og utstyr til et startpunkt i det sentrale beiteområdet. Nasjonalparkstyrets tillatelse til å kjøre med ATV inn til Kvitbergvatnet er derfor i utgangspunktet ikke tillatt etter motorferdsellovens bestemmelser. Verneområdene skal sikre sårbare og truede naturtyper og det biologiske mangfoldet slik at leveområder for dyr og planter ikke blir ødelagt og oppdelt. Av den grunn bør det ikke tillates tiltak eller inngrep i naturen innenfor verneområder som ikke er tillatt utenfor, med mindre det foreligger helt spesielle omstendigheter. Direktoratet kan ikke se at det er tilfelle i forliggende sak. Det foreligger heller ingen reelle hensyn som taler for at begrepet «nødvendig» i verneforskriften for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark skal ha et annet innhold enn det har i motorferdselloven. Og selv om det ikke er uttrykt i verneforskriften for Gåsvatnan landskapsvernområde, så vil det i praksis bare være nødvendig motorferdsel i næringsvirksomhet som det gis dispensasjon til.

Nasjonalparkstyrets vedtak innebærer at det tillates barmarkskjøring gjennom Jarbrudalen hvor det i følge Fylkesmannen er sentrale verneverdier som underjordiske bekkeløp og rik flora, kalkbjørkeskog er dominerende her, jf. nml. § 8. Strekning fra Jarbrufjell til Kvitbergsvatnet er i følge Fylkesmannen på ca 4,3 km, med en del våte partier. Barmarkskjøring vil i slike områder lett kunne medføre terrengskader og slitasje, og det er særlig problematisk for sårbar vegetasjon med liten evne til å reparere seg selv. Den tillatelse som er gitt i denne sak innebærer at det kan kjøres inntil 2 turer hver uke i 4 måneder. Dette vil kunne medføre omfattende kjøreskader i terrenget. Det vises i denne sammenheng til de bilder som er tatt av Statskog fjelltjenesten fra barmarkstraseen som er benyttet og som viser tydelige spor og slitasje i terrenget, særlig i de våte partiene. Direktoratet mener at vi har nok kunnskap om området og de effekter kjøringen kan ha på naturen her, slik at føre-var prinsippet ikke kommer til anvendelse, jf. nml. § 9.

Nasjonalparkstyret begrunner sin tillatelse med at det er urimelig å gi dispensasjon til frakt av elgslakt i samme område, men ikke i forbindelse med tilsyn av sau. Verneforskriftene for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og Gåsvatnan landskapsvernområde har ingen egen dispensasjonsbestemmelse for utfrakt av elg og hjort, men mange nyere verneforskrifter har det. Begrunnelsen for at det åpnes for motorferdsel i slike tilfelle er vekten på det som skal fraktes. Dette hensynet gjør seg ikke gjeldende ved motorferdsel i forbindelse med sauesanking. Behovet for transport

er dermed mer begrenset og står etter direktoratet sin vurdering ikke i forhold til de mulige skader og ulemper som området utsettes for. Det er mange som har sau på utmarksbeite i verneområdene både i Nordland og resten av landet. Den samla belastningen vil dersom vedtaket skaper presedens, jf. nml. § 10, kunne bli betydelig og vil kunne medføre at verneformålet for områdene ikke ivaretas. I nasjonalparken er også allmennhetens muligheter for naturopplevelse en del av verneformålet, jf. verneforskriften III. Stillehet og ro er vanligvis en viktig del av naturopplevelsen. I denne saken eksisterer det en merket sti gjennom området og Turistforeningen har også en åpen hytte. Økt motorferdsel vil dermed kunne være i strid med denne delen av verneformålet også. En slik praksis vil heller ikke være i samsvar med verneforskriftens uttrykte målsetning om å redusere motorferdselen til et minimum.

Alternative driftsmetoder eller teknikker for å kunne føre et effektivt tilsyn av sau på beite synes ikke å være vurdert i denne saken, jf. nml. § 12. En vurdering om alternativ plassering eller miljøforsvarlige teknikker eller driftsmetoder skal gjøres i hver sak hvor det treffes vedtak etter naturmangfoldlovens bestemmelser og dette er naturlig. En manglende drøftelse av dette prinsippet er derfor en mangel ved vedtaket, jf. nml. § 12 jf. § 7.

Prinsippet i nml. § 11 om at tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skadene kommer ikke til anvendelse i denne saken.

Det hevdes av advokat Jentoft at en manglende dispensasjon til motorferdsel i denne saken vil være usaklig forskjellsbehandling da annen aktør i næring får tillatelse til å kjøre til gården Nordlund av Jarbrufjell. Verneforskriften for Gåsvatnan landskapsvernområde åpner i VI pkt. 8 for at det kan gis tillatelse til nødvendig transport til fjellgården Nordlund av Jarbrufjell. Dette innebærer at behovet for å kunne kjøre på denne strekningen i verneprosessen har vært vurdert og avveid mot de ulemper en slik kjøring vil ha for verneverdier og verneformål. Kjøring langs denne traseen innebærer kjøring langs vei og ikke i utmark og kan derfor etter direktoratet sin vurdering ikke sammenliknes.

Miljøverndepartementets vurderinger

Miljøverndepartementet mener at saken er tilstrekkelig opplyst og at klagen kan behandles.

Klageinstansen kan prøve alle sider ved saken, jf. forvaltningsloven § 34.

Klageinstansen kan treffe nytt vedtak i saken eller oppheve vedtaket og sende saken tilbake til underinstansen for helt eller delvis ny behandling.

Klagen gjelder tillatelse til barmarkskjøring med ATV fra gården Nordlund av Jarbrufjell til søkers hytte (Stolpenhytta) ved Kvitbergvatnet inntil to ganger per uke i perioden fra 15. juni til 15. oktober i forbindelse med tilsyn med sau. Traseen ligger i

Gåsvatnan landskapsvernområde og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark i Saltdal kommune.

Klagen behandles etter forskrift 8. september 1989 nr. 893 om vern av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, forskrift 8. september 1989 nr. 894 om vern av Gåsvatnan landskapsvernområde og naturmangfoldloven § 48.

Etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er vurdert og vektlagt i saken.

Formålet med Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er å bevare et vakkert og tilnærmet uberørt fjellområde med dets plante- og dyreliv og geologiske forekomster, bidra til å bevare et sammenhengende naturområde, samt å gi allmennheten muligheten til naturopplevelser i området, jf. verneforskriften III.

Formålet med Gåsvatnan landskapsvernområde er å bevare et egenartet og vakkert naturlandskap, herunder Jarbrudalen med Norges største uregulerte underjordiske elv og de botanisk meget rike områdene i Kvitberget og Skjevlfjell, jf. verneforskriften III.

Både nasjonalparken og landskapsvernområdet har forbud mot motorferdsel, jf. verneforskriftene IV punkt 4.1 og IV punkt 7.

I nasjonalparken kan det likevel gis tillatelse til "motorferdsel i andre nødvendige tilfeller", jf. IV punkt 4.3. Av bestemmelsens annet ledd følger at "[f]ør eventuell tillatelse til motorferdsel i nasjonalparken gis skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper og i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum. Alternative transportmetoder og kombinerings av flere transportbehov skal også vurderes."

I landskapsvernområdet kan det gis tillatelse til "motorferdsel i annen næringsvirksomhet", jf. VI første ledd punkt 3. Bestemmelsen har en tilsvarende begrensning som i nasjonalparkens verneforskrift IV punkt 4.3 annet ledd, se ovenfor.

Søkers behov for barmarkskjøring med ATV fra gården Nordlund av Jarbrufjell til søkers hytte ved Kvitbergvatnet inntil to ganger per uke i perioden fra 15. juni til 15. oktober i forbindelse med tilsyn med sau må etter dette vurderes mot mulige skader og ulemper og i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum.

Søkers behov for kjøring er knyttet til tilsyn med sau, samt tilsyn/vedlikehold av driftsbygning/gjeterhytte. Søker har opplyst at hytta gir mulighet for å overnatte i umiddelbar nærhet til beite og at den dermed er viktig for å kunne utøve tilsyn. Det

vises til voksende rovviltstamme. Formålet med kjøringen er å ivareta næringsgrunnlaget på Stolpen gård.

Departementet bemerker at saken ikke dreier seg om hvorvidt søker skal kunne overnatte på Stolpehytta og utøve tilsyn med sau og hytte, men hvordan søker skal komme seg frem og tilbake til hytta. Det er opplyst at det er 4,2 km fra gården Nordlund av Jarbrufjell til hytta. Etter departementets mening er dette ikke en så lang strekning at behovet for motorisert transport er spesielt stort. Det er heller ikke andre spesielle forhold ved søker og søkers situasjon. Når det gjelder vedlikehold av hytta, kan nødvendig transport i den forbindelse skje ved snøskuter i vinterhalvåret.

Søkers behov må vurderes mot mulige skader og ulemper. Mulige skader og ulemper må fastsettes i lys av verneformålene i nasjonalparken og landskapsvernområdet. Departementet har ikke kjennskap til at kjøringen kan ha negativ påvirkning på dyreliv. Det er naturlig å skille mellom to ulike typer skader og ulemper: Skader på terreng og vegetasjon og ulemper for utøvelse av friluftsinnteresser og hensyn til stillhet og ro.

Allmennhetens mulighet til naturopplevelser i området er en del av verneformålet i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Det er opplyst at det går en merket sti gjennom området og at Turistforeningen har en åpen hytte i nærheten. Etter departementets oppfatning vil mulighetene for naturopplevelse bli forringet dersom det gis tillatelse til kjøring frem og tilbake gjennom Jarbrudalen to ganger per uke i fire måneder. Dette vil både skyldes støy fra kjøringen og den visuelle opplevelsen av kjørespor i urørt natur.

Barmarkskjøring med ATV kan også medføre skader på terreng og vegetasjon.

Det fremgår av naturmangfoldloven § 8 at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kunnskapen om naturmangfoldet i området er hentet fra fylkesmannens klage, Direktoratets tilrådning, Forvaltningsplan for de verna områdene i Saltfjellet, databasene Artskart og Naturbase samt rapport og bilder fra Statsskog fjelltjenesten fra oktober 2011. Det er ikke registrert prioriterte arter, verdifulle arter eller truede eller nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010. Det er heller ikke registrert utvalgte naturtyper, verdifulle naturtyper eller truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011. Det er heller ikke fremkommet opplysninger som tyder på at det befinner seg slike arter og naturtyper i det aktuelle området. Verneverdiene er, som nevnt, et vakkert og tilnærmet uberørt fjellområde med plante- og dyreliv (nasjonalparken) og et egenartet og vakkert naturlandskap (landskapsvernområdet). På strekningen fra fjellgården til Stolpenhytta er det en del våte partier. Barmarkskjøring med ATV i slike områder vil lett kunne medføre terrengskader og slitasje og slik vegetasjon har liten evne til å reparere seg selv. Kjøring inntil to ganger per uke i fire måneder vil kunne medføre omfattende kjøreskader i terrenget. Effekten av kjøringen fremgår også av rapporten fra Statsskog fjelltjenesten. Ved befaring av traseen i oktober

2011 ble det observert en del kjøreskader ved de våteste partiene i landskapsvernområdet. Den delen av traseen som ligger i nasjonalparken, har lite myrpartier og der var det mindre kjøreskader. Av bildene i rapporten fremgår det også at selv der hvor det ikke er kjøreskader, er det tydelige spor i terrenget etter kjøring. Miljøverndepartementet legger etter dette til grunn at det omsøkte tiltaket vil skade terreng og vegetasjon og dermed påvirke verneverdiene negativt. Den foreliggende kunnskapen om naturmangfoldet i saken er i samsvar med kravene som følger av naturmangfoldloven § 8.

Tiltaket må også vurderes i lys av prinsippet om samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10. Nasjonalparken og verneområdet er mye brukt til friluftsliv. Det er mange som har sau på utmarksbeite i de aktuelle verneområdene og områdene rundt. Dersom tillatelsen skaper presedens, vil den samlede belastningen ved barmarkskjøring kunne bli betydelig.

Etter departementets oppfatning foreligger det tilstrekkelig kunnskap om hvilke effekter tiltaket vil ha på naturmangfoldet. Føre-var- prinsippet tillegges derfor liten vekt i saken, jf. naturmangfoldloven § 9.

Naturmangfoldloven § 12 fastsetter at for å unngå eller begrense skade på naturmangfoldet, skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultatene. Alternative driftsmetoder eller teknikker for å komme seg til Stoplenhytta for å føre tilsyn med sau, kan være å gå til hytta til fots. Naturmangfoldloven § 12 er dermed vurdert.

Det er ikke aktuelt å stille vilkår om avbøtende tiltak. Naturmangfoldloven § 11 tillegges derfor ikke vekt.

Som det fremgår av verneforskriftene skal transportbehovet vurderes opp mot mulige skader og ulemper. I denne skjønnsmessige vurderingen har departementet sett hen til at søkers behov ikke er spesielt stort og at kjøring vil medføre skade på terreng og vegetasjon samt ulemper for naturopplevelser i området. Når transportbehovet også skal vurderes i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum, mener departementet at tillatelse ikke bør gis.

Etter naturmangfoldloven § 48 kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke vernverdiene nevneverdig. Begge vilkårene må være oppfylt for at det skal kunne gis dispensasjon. At vilkårene er oppfylt, gir imidlertid ikke søker noen krav på dispensasjon. Det må foretas en konkret vurdering av om dispensasjon skal gis, hvor fordeler og ulemper ved dispensasjonen veies mot hverandre.

Av forarbeidene til § 48, fremgår det at bestemmelsen ikke kan anvendes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Det vises til redegjørelsen ovenfor av vernevedtakenes formål og tiltakets påvirkning på verneverdiene. Etter departementets mening viser denne redegjørelsen at omsøkte kjøring både strider mot vernevedtakenes formål og kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilårene i § 48 er dermed ikke oppfylt og dispensasjon etter bestemmelsen kan ikke gis.

Søker hevder at nektelse av dispensasjon vil innebære en usaklig forskjellsbehandling ved at fjellgården Nordlund av Jarbrufjell er gitt tillatelse til motorisert ferdsel frem til gården. Departementet bemerker at klagen fra fylkesmannen i Nordland bare omfatter strekningen fra fjellgården til Stolpenhytta. Nasjonalparkstyrets tillatelse til transport fram til fjellgården, er dermed ikke omfattet av klagebehandlingen og Nasjonalparkstyrets vedtak på dette punkt blir stående.

Søker peker også på at det er gitt tillatelse til frakt av elgslakt i samme område. Departementet bemerker at tillatelse til motorisert transport av elg er begrunnet i vekten av det som fraktes og at dette ikke kan sammenlignes med persontransport. Omfanget av slik kjøring er også betydelig mindre enn det omsøkte tiltaket. Etter departementets mening bør man imidlertid prøve å unngå bruk av ATV på barmark også ved transport av elgslakt.

Miljøverndepartementet tar med dette klagen fra Fylkesmannen i Nordland til følge, og avslår søknad om bruk av ATV på barmark på strekningen mellom fjellgården Nordlund av Jarbrufjell og søkers hytte ved Kvitbergsvatnet i forbindelse med tilsyn av sau og hytte.

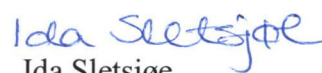
Vedtak

Miljøverndepartementet tar Fylkesmannen i Nordlands klage 21. juli 2011 til følge.

Klagen er med dette endelig avgjort. Vedtaket kan ikke påklages.

Med hilsen

Kristin Thorsrud Teien (e.f.)
kst. avdelingsdirektør

Ida Sletsjøe
seniorrådgiver

Kopi:

Direktoratet for naturforvaltning, Postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim

Midtre Nordland Nasjonalparkstyre, Moloveien 10, 8003 Bodø

Stolpen gård v/ advokat Olav Martin Jentoft, Postboks 836, 8001 Bodø

Saltdal kommune, 8250 Rognan

Mottatt FM-NO

19 DES. 2011

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

KOPI

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):

2011/9982 ARE-NP-MD

Arkivkode:

423.5/18

Dato:

13.12.2011

Vedtak om dispensasjon fra motorferdselsforbudet i Gåsvatnan landskapsvernområde - Klage fra Fylkesmannen i Nordland på nasjonalparkstyret sitt vedtak

Den 11. juni 2010 ble forvaltningsmyndigheten for Saltfjellet-Svartisen, Junkerdal, Rago og Sjunghatten nasjonalparker delegert til Midtre Nordland Nasjonalparksstyre, jf nml § 62. Dette styret består av representanter fra kommunene Beiarn, Bodø, Fauske, Meløy, Saltdal, Sørfold, Rana og Rødøy, Nordland fylkeskommune og Sametinget. Vedtak fattet av nasjonalparkstyret kan påklages til Miljøverndepartementet. Direktoratet skal forberede klagebehandlingen for departementet og har i e-post datert 4. oktober 2010 fått oversendt saken. Fylkesmannen i Nordland påklagde i brev datert 21. juli 2011 nasjonalparkstyret v/arbeidsutvalget sitt vedtak hvor Stolpen gård gis dispensasjon fra motorferdselsforbudet til å kjøre med ATV i forbindelse med tilsyn og sanking av sau i Gåsvatnan landskapsvernområde.

Bakgrunn for saken

Den 15. januar 2011 søkte advokat Olav Martin Jentoft jr på vegne av eierne av Stolpen gård om tillatelse til bruk av ATV for tilsyn av sauer i sommerhalvåret, samt bruk av snøskuter for tilsyn/vedlikehold av driftsbygning/gjeterhytte ved Kvitbergvatnet i Gåsvatnan landskapsvernområde. Aktuell trase er strekningen mellom Stolpen gård og gjeterhytta ved Kvitbergvatnet. Det blir i søknaden vist til en annen næringsdrivende aktør som har fått tillatelse til motorferdsel i området og at det ikke er grunnlag for forskjellsbehandling.

Søknaden ble behandlet av Midtre Nordland nasjonalparkstyre ved arbeidsutvalget i møte den 27. januar 2011. Stolpen gård ble gitt dispensasjon fra motorferdselsforbudet for frakt av utstyr og varer med snøskuter med inntil 6 turer. Det ble satt følgende vilkår:

- All kjøring utenom angitte formål og løype inntegnet på kart er forbudt
- Nødvendig tillatelse fra kommunen må foreligge
- Dispensasjonen gjelder perioden 01. mars – 01. mai i årene 2011 og 2012
- Dispensasjonen gjelder for en (1) snøskuter og det antall turer som trengs for nødvendig frakt av varer og utstyr. Antall turer er allikevel begrenset oppad til 6 turer pr år for Stolpen gård totalt
- Kjøring er forbudt i tidsrommene 11.00-16.00 og 23.00- 07.00
- Langfredag og 1. påskedag er skuterfrie dager

Besøksadresse:
Tungasletta 2
Postadresse:
Postboks 5672 Sluppen
N-7485 Trondheim

Telefon:
73 58 05 00
Telefaks:
73 58 05 01

Videokonf:
73 90 51 40

Internett:
www.dirnat.no
E-post:
Postmottak@dirnat.no

Saksbehandler:
Marit Doseth
Telefon:
73 58 08 19

- Hvis det er rein i området, skal det vises spesielt hensyn til denne
- Kjøredagbok skal føres før hver tur, og sendes til Midtre Nordland nasjonalparkstyre, 8002 Bodø etter endt dispensasjonsperiode og senest 01.08.12
- Dispensasjonen, kart med inntegnet løype og utfylt kjørebook skal tas med ved kjøring og forevises ved kontroll

Det ble i vedtaket vist til at det som omtales som gjeterbu/driftsbygning ved Kvitbergvatnet tidligere har vært omtalt som en fritidshytte. Søknaden har derfor blitt behandlet som en søknad om nødvendig transport til privat hytte. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 ble lagt til grunn for vurderingen. Når det gjaldt søknaden om bruk av ATV i sommerhalvåret i forbindelse med sauebeiting, ble det vist til en 2-årig dispensasjon som ble gitt av fylkesmannen den 12. juli 2010 og ny dispensasjon ble derfor ikke gitt. Arbeidsutvalget la til grunn at søknadens henvisning til annen aktør som har fått dispensasjon til motorferdsel er den tillatelse fjellgården Nordlund av Jarbrufjell har fått til å kjøre etter verneforskriften VI pkt 8.

Vedtaket ble påklaget av Stolpen gård v/advokat Jentoft i brev datert 4. februar 2011. Det ble anført at restriksjonene må lempes/oppheves. Det ble presisert at selv om hytta tidligere har vært omtalt som fritidsbolig, så benyttes hytta til overnatting i forbindelse med tilsyn av dyr på beite. Restriksjoner med hensyn til antall turer eller kjøretidspunkt vanskeliggjør tilsynet. Avslutningsvis hevdtes det at Stolpen gård har blitt utsatt for usaklig forskjellsbehandling med henvisning til den dispensasjon som er gitt til Fjellgården Nordlund av Jarbrufjell.

Klagen ble behandlet av arbeidsutvalget den 16. februar 2011 (sak nr 45/2011) etter at klagen hadde vært sendt på høring til styret. Sekretariatet sitt forslag til innstilling ble ikke vedtatt, arbeidsutvalget konkluderte at saken skulle utsettes til det hadde vært foretatt en befaring av området. Arbeidsutvalget gjennomførte befaringen den 17. juni 2011 og behandlet saken (sak 117/2011) uten at det forelå ny innstilling med begrunnelse i saken. Saken ble så utformet i ettertid av befaringen og formet som et vedtak som ble sendt på høring til styret med frist til 14. juli 2011 for uttalelse. Det kom to innspill til høringen og sekretariatet i samråd med styreleder konkluderte med at arbeidsutvalgets vedtak ble stående uendret. I brev datert 15. juli 2011 gir Midtre Nordland nasjonalparkstyre Stolpen gård tillatelse til å bruke ATV i forbindelse med tilsyn og sanking av sau på eksisterende kjørespor på strekningen Jarbrufjell gård til hytta på Kvitbergvatnet i den perioden det er sau i området rundt Kvitbergvatnet. Det ble satt følgende vilkår:

- Dispensasjonen gjelder kun for kjøring langs eksisterende kjørespor fra gården Nordlund av Jarbrufjell fram til Stolpen-hytta ved Kvitbergvatnet. Traseen er vist på vedlagte kart. Dispensasjonen gjelder kun i forbindelse med tilsyn og sanking av sau.
- All kjøring utenom angitte formål og trase er forbudt
- Dispensasjonen gjelder ikke for persontransport eller personer utover de nevnte ved navn i vedtaket
- Dispensasjonen gjelder for inntil 2 turer pr. uke med en (1) ATV i perioden 15. juni -15. oktober 2011
- Tillatelse fra grunneier og kommune må foreligge
- Dispensasjon og utfylt kjørebook skal medbringes på hver tur og forevises ved kontroll. Ved endt sesong skal kjørebooka sendes inn til Midtre Nordland nasjonalparkstyre, Storjord, 8255 Røklund innen 01.12.2011'

Fylkesmannen påklaget vedtaket i brev datert 21. juli 2011. Fylkesmannen viste til at kjøretraseen både ligger innenfor Gåsvatnan landskapsvernområde og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark som er regulert med hver sin forskrift. Begge verneforskriftene åpner for at det kan gis dispensasjon for motorferdsel på barmark men med en presisering om at en eventuell dispensasjon skal vurderes mot skader og ulemper og at alternative transportmetoder skal vurderes. I Gåsvatnan landskapsvernområde går deler av traseen på etablert vei, mens noe kjøring vil foregå i terrenget. For kjøring i utmark vises det til motorferdsellovens § 4 og direktoratet sine retningslinjer gitt i brev datert 06.07.2007.

Motorferdsel i forbindelse med selve sankingen faller i følge direktoratets brev utenfor motorferdsellovens § 4c, da person- og godstransport ikke ansees å være nødvendig. Konklusjonen i brevet er at motorferdsel ikke vil være tillatt i forbindelse med tilsyn av sau på beite da dette vil medføre motorferdsel i et urimelig stort omfang.

Videre viser fylkesmannen til vedtakets mulige presedensvirkning og de potensielle skader dette vil kunne påføre terrenget. Kjøretillatelsen medfører motorferdsel i et spesielt sårbart område med store botaniske verdier. Fylkesmannen mener derfor at en økning i den samla belastningen vil kunne medføre at formålet med vernet ikke lengre kan ivaretas, og viser også til nasjonalparkens formål om å gi allmenheten muligheter til naturopplevelse i området. Det opplyses at Jarbrudalen er en viktig innfallsport til viktige friluftsområder i de verna områdene. Til slutt mener fylkesmannen at bruk av ATV i forbindelse med sinking og tilsyn av sau i verna områder ikke er de mest egnede driftsmetoder eller teknikker til å unngå eller redusere skader på naturmangfoldet. Fylkesmannen konkluderer med at den tillatelse som er i strid både med formålet med vernet og motorferdselloven. Det ble anmodet om at klagen ble gitt oppsettende virkning, jf fvl § 42.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre behandlet saken den 23. september 2011. Styret hadde ikke behandlet punktet i klagen vedrørende å gi vedtaket oppsettende virkning, da styret ikke hadde vært gjort oppmerksom på det. Styret mente at det ville være urimelig å avslå søknad om dispensasjon til bruk av ATV i forbindelse med tilsyn av sau når det gis tillatelse til motorferdsel for transport av elgslakt i samme område. Det presiseres at det bare er gitt tillatelse til transport inn i beiteområdet, ikke i forbindelse med sauesanking. Saken ble oversendt til Miljøverndepartementet for endelig avgjørelse.

Direktoratet har mottatt en rapport og bilder tatt fra den aktuelle kjøretraseen. Rapporten er utarbeidet av Kristian Sivertsen ved Statskog fjelltjenesten. Rapporten slår fast at i de våte delene av traseen som i hovedsak er i landskapsvernområdet, er det blitt en del kjøreskader. I nasjonalparken har lite myrpartier og her er det mindre kjøreskader. Det gjøres oppmerksom på at traseen har også vært benyttet til å frakte to elger.

Direktoratet sin vurdering

Midtre Nordland nasjonalparkstyre ble den 1. februar 2011 delegert myndighet for forvaltning av flere større verneområder i Nordland, blant annet Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og Gåsvatnan landskapsvernområde, jf nml § 62. Vedtak fattet av nasjonalparkstyret kan påklages til Miljøverndepartementet. Departementet kan som klageinstans prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf fvl § 34. Dette innebærer at klageinstansen selv kan treffe vedtak i saken eller oppheve vedtaket og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling. Direktoratet skal forberede klagebehandlingen for Miljøverndepartementet og gi vår tilrådning i saken.

Nasjonalparkstyret sin saksbehandling skal være i tråd med de retningslinjer som er nedfelt i nasjonalparkstyret sine vedtekter. I følge pkt 5 i vedtektene for Midtre Nordland nasjonalparkstyre kan styret nedsette et arbeidsutvalg bestående av 3 styremedlemmer. Arbeidsutvalget kan få delegert myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker som ikke er av stor betydning for verneverdiene. I følge pkt 7 i vedtektene så skal saksbehandlingsreglene i kommunelovens kap 6 komme til anvendelse så langt de passer, med de tilpasninger som er fastsatt i vedtekten. I foreliggende sak ble søknaden fra Stolpen gård avgjort av nasjonalparkstyret sitt arbeidsutvalg. Arbeidsutvalget behandlet også klagen og fattet et nytt vedtak som ble sendt på høring til styret sine medlemmer. Det kom to innspill og styreleder i samråd med sekretariatet konkluderte med at arbeidsutvalgets vedtak skulle bli stående. Dette vedtaket ble påklaget av fylkesmannen og fylkesmannens klage ble behandlet av et samlet styre. Direktoratet har forståelse for at styrene finner praktiske måter å håndtere den løpende saksbehandlingen på, men finner grunn til å minne om at den praktiske håndteringen av sakene må være i samsvar med de retningslinjer som er fastsatt i styrets vedtekter. Det vises blant annet til møteprinsippet i kommunelovens § 30. Styret bør også ha retningslinjer for hvilke saker som er av viktighet for verneverdiene jf vedtektene pkt 5 og som dermed skal behandles av styret og ikke av arbeidsutvalget.

Den 1. juli 2009 trådte naturmangfoldloven i kraft. Alle eksisterende verneforskrifter etter naturvernloven skal fortsatt gjelde, jf nml § 77. Verneforskriftens bestemmelser suppleres med bestemmelser i naturmangfoldloven, det vises særlig til bestemmelsene i §§ 8-12 jf § 7.

I det foreliggende tilfelle er det gitt tillatelse til kjøring med en ATV for inntil 2 turer pr uke i beitesesongen 2010/2011. Beitesesongen er oppgitt å være i perioden 15. juni til 15. september. Traseen det er gitt tillatelse til å kjøre på ligger delvis i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og delvis i Gåsvatnan landskapsvernområde. Begge områdene er vernet ved kgl.res 8. september 1989. Formålet med Gåsvatnan landskapsvernområde er blant annet å bevare et egenartet og vakkert naturlandskap, herunder de botanisk meget rike områdene i Kvitberget og Skjevlvfjell jf verneforskriften III. For nasjonalparken er verneformålet blant annet å bevare et vakkert og tilnærmet uberørt fjellområde med dets plante- og dyreliv og geologiske forekomster, samt å gi allmenheten muligheten for naturopplevelser i området.

Det er gitt tillatelse til å kjøre med ATV på barmark i forbindelse med sanking av sau to ganger i uka i en fire-måneders periode, fra 15. juni til 15. oktober. I Gåsvatnan landskapsvernområde kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til motorferdsel i næringsvirksomhet, jf verneforskriften VI pkt 3. I følge annet ledd i VI så skal forvaltningsmyndigheten før en eventuell tillatelse gis, avveie behovet for transport mot mulige skader og ulemper. Det uttrykte målet er å redusere motorferdselen til et minimum. I Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark kan det gis tillatelse til motorferdsel i nødvendige tilfeller jf verneforskriften IV pkt 4.3, tredje strekpunkt. Også i nasjonalparken skal transportbehovet vurderes opp mot mulige skader og ulemper, og også her er målet å redusere motorferdselen til et minimum. Dette fremgår av siste avsnitt i 4. punkt i IV.

Deler av kjøretraseen i Gåsvatnan landskapsvernområde ligger langs veien fram til fjellgården Nordlund av Jarbruffjell. Fylkesmannen har tidligere hatt en praksis hvor de har gitt tillatelse til barmarkskjøring langs veien. I foreliggende sak har nasjonalparkstyret gitt en mer omfattende tillatelse i og med at de har gitt løyve til å kjøre videre til Kvitbergvatnet. Det eksisterer en trase i området som det har vært utført mindre vedlikeholdsarbeider på, men traseen er ikke å anse som vei etter motorferdselloven § 2. Den omsøkte kjøring er derfor kjøring i utmark og motorferdselloven sitt utgangspunkt er at slik kjøring ikke er tillatt, jf motorferdselloven § 3. Enkelte typer kjøring i utmark er det allikevel åpnet for, jf motorferdselloven § 4. Dette gjelder blant annet nødvendig person- og

godstransport i jordbruksnæring, jf § 4 c). Denne bestemmelsen tolkes imidlertid strengt, det vises til MDs rundskriv T-1/96 hvor det heter at bestemmelsen ikke åpner for bruk av terrengmotorsyssel i forbindelse med sauesanking. Direktoratet har i brev datert 6. juli 2006 lagt til grunn at personell i forbindelse med sauesanking kan ta seg frem til beiteområdet til fots, eventuelt at man starter sankingen fra nærmeste skogsbilvei eller annen vei der motorferdsellovens regler ikke gjelder. Direktoratet anser det som klart at motorferdsellovens krav om at kjøringen må være "nødvendig", innebærer at frakt av letemannskap og utstyr frem til beiteområdet langs traktorveg, kjørespor eller i urørt terreng, kun kan skje dersom sankingen skal skje i et stort område som ikke er tilgjengelig på annen måte. Med unntak av Finnmark hvor det finnes store veiløse områder, vil det kun i svært spesielle tilfeller være nødvendig å bruke motorkjøretøy til å transportere ut personell og utstyr til et startpunkt i det sentrale beiteområdet. Nasjonalparkstyrets tillatelse til å kjøre med ATV inn til Kvitbergvatnet er derfor i utgangspunktet ikke tillatt etter motorferdsellovens bestemmelser. Verneområdene skal sikre sårbare og truede naturtyper og det biologiske mangfoldet slik at leveområder for dyr og planter ikke blir ødelagt og oppdelt. Av den grunn bør det ikke tillates tiltak eller inngrep i naturen innenfor verneområder som ikke er tillatt utenfor, med mindre det foreligger helt spesielle omstendigheter. Direktoratet kan ikke se at det er tilfelle i forliggende sak. Det foreligger heller ingen reelle hensyn som taler for at begrepet «nødvendig» i verneforskriften for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark skal ha et annet innhold enn det har i motorferdselloven. Og selv om det ikke er uttrykt i verneforskriften for Gåsvatnan landskapsvernområde så vil det i praksis bare være nødvendig motorferdsel i næringsvirksomhet som det gis dispensasjon til.

Nasjonalparkstyret sitt vedtak innebærer at det tillates barmarkskjøring gjennom Jarbrudalen hvor det i følge fylkesmannen er sentrale verneverdier som underjordiske bekkeløp og rik flora, kalkbjørkeskog er dominerende her, jf nml § 8. Strekning fra Jarbrufjell til Kvitbergvatnet er i følge fylkesmannen på ca 4,3 km², med en del våte partier. Barmarkskjøring vil i slike områder lett kunne medføre terrengskader og slitasje, og det er særlig problematisk for sårbar vegetasjon med liten evne til å reparere seg selv. Den tillatelse som er gitt i denne sak innebærer at det kan kjøres inntil 2 turer hver uke i 4 måneder. Dette vil kunne medføre omfattende kjøreskader i terrenget. Det vises i denne sammenheng til de bilder som er tatt av Statskog fjelltjenesten fra barmarkstraseen som er benyttet og som viser tydelige spor og slitasje i terrenget, særlig i de våte partiene. Direktoratet mener at vi har nok kunnskap om området og de effekter kjøringen kan ha på naturen her, slik at føre-var prinsippet ikke kommer til anvendelse, jf nml § 9.

Nasjonalparkstyret begrunner sin tillatelse med at det er urimelig å gi dispensasjon til frakt av elgslakt i samme område, men ikke i forbindelse med tilsyn av sau. Verneforskriftene for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og Gåsvatnan landskapsvernområde har ingen egen dispensasjonsbestemmelse for utfrakt av elg og hjort, men mange nyere verneforskrifter har det. Begrunnelsen for at det åpnes for motorferdsel i slike tilfelle er vekten på det som skal fraktes. Dette hensynet gjør seg ikke gjeldende ved motorferdsel i forbindelse med sauesanking. Behovet for transport er dermed mer begrenset og står etter direktoratet sin vurdering ikke i forhold til de mulige skader og ulemper som området utsettes for. Det er mange som har sau på utmarksbeite i verneområdene både i Nordland og resten av landet. Den samla belastningen vil dersom vedtaket skaper presedens, jf nml § 10, kunne bli betydelig og vil kunne medføre at verneformålet for områdene ikke ivaretas. I nasjonalparken er også allmenhetens muligheter for naturopplevelse en del av verneformålet, jf verneforskriften III. Stillhet og ro er vanligvis en viktig del av naturopplevelsen. I denne saken eksisterer det en merket sti gjennom området og turistforeningen har også en åpen hytte. Økt motorferdsel vil dermed kunne være i strid med denne delen av verneformålet også. En slik praksis vil heller ikke være i samsvar med verneforskriftens uttrykte målsetning om å redusere motorferdselen til et minimum.

Alternative driftsmetoder eller teknikker for å kunne føre et effektivt tilsyn av sau på beite synes ikke å være vurdert i denne sak, jf nml § 12. En vurdering om alternativ plassering eller miljøforsvarlige teknikker eller driftsmetoder skal gjøres i hver sak hvor det treffes vedtak etter naturmangfoldlovens bestemmelser og dette er naturlig. En manglende drøftelse av dette prinsippet er derfor en mangel ved vedtaket, jf nml § 12 jf §7.

Prinsippet i nml § 11 om at tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skadene kommer ikke til anvendelse i denne sak.

Det hevdes av advokat Jentoft at en manglende dispensasjon til motorferdsel i denne sak vil være usaklig forskjellsbehandling da annen aktør i næring får tillatelse til å kjøre til gården Nordlund av Jarbruffjell. Verneforskriften for Gåsvatnan landskapsvernområde åpner i VI pkt 8 for at det kan gis tillatelse til nødvendig transport til fjellgården Nordlund av Jarbruffjell. Dette innebærer at behovet for å kunne kjøre på denne strekningen i verneprosessen vært vurdert og avveid mot de ulemper en slik kjøring vil ha for verneverdier og verneformål. Kjøring langs denne traseen innebærer kjøring lang vei og ikke i utmark og kan derfor etter direktoratet sin vurdering ikke sammenliknes.

Direktoratet sin tilrådning:

Fylkesmannen sin klage datert 21. juli 2011 tas til følge. Søknad om bruk av ATV på barmark for kjøring til og fra hytte ved Kvitbergsvatnet i Gåsvatnan landskapsvernområde i forbindelse med tilsyn og sanking av sau avslås.

Med hilsen

Direktoratet for naturforvaltning

Berit Lein

Direktør for Arealforvaltningsavdelingen

Olav Nord-Varhaug

Kopi til:

Midtre Nordland Nasjonalparkstyre	Moloveien 10	8002	BODØ
Fylkesmannen i Nordland	Statens Hus, Moloveien 10	8002	BODØ
Stolpen Gård v/ Steinar Stolpen		8255	RØKLAND
Naturvernforbundet i Nordland	Postboks 1447	8602	MO I RANA
Advokat Olav Martin Jentoft jr	Postboks 836	8001	BODØ

2011/587

Mottatt FM-NO

15 MAI 2012

ADVOKATENE
Smith, Jentoft, Simonsen
KONTORFELLESKAP MNA

Midtre Nordland Nasjonalparkstyre
Moloveien 10
8002 Bodø
Att: Ole Petter Rundhaug

Advokat Finn Ove Smith
Advokat Olav Martin Jentoft jr.
Advokat Eirik Simonsen
Advokatassistent Ingunn Olaisen

Tlf. 75 52 00 33
Fax. 75 52 00 35
E-post firmapost@sjco.no

Besøksadr.: Sjøgt. 21, 5. etasje
Postadr.: Postboks 836, 8001 Bodø

Vår ref.:

Deres ref.:

Bodø.:

Omj

14.05.2012

Ansvarlig advokat: Olav Martin Jentoft jr

**Ad sak; SØKNAD OM MOTORISERTFERDSEL I UTMARK - GÅSVATNAN
LANDSSKAPSVERNEOMRÅDET - STOLPEN GÅRD VED STEINAR STOLPEN
MFL.**

Vårt kontor representerer Stolpen gård i Saltdal kommune. Som trolig kjent for MNN har det vært søkt om motorisert ferdsel (da for strekningen Stolpen gård – Kvitbergvannet, se vedlagte søknad av 15.01.11 ref 2011/587) Da med det resultat at det ble gitt tillatelse for kjøring i forbindelse med næringsdriften på gården. Etter klage fra Fylkesmannen er det gitt en anbefaling fra Direktoratet for Naturforvaltning til Miljøverndepartementet om å omgjøre et slikt vedtak slik at det ikke tillates kjøring i forbindelse med utøvelse av næringen på gården.

Undertegnede har tilskrevet DN, se vedlegg, hvor på det er presisert at denne side ønsker å komme med en redegjørelse overfor departementet i det/når saken skal være gjenstand for behandling på departementsnivå. Pr d.d. er det, så vidt denne side er kjent med, ikke gitt noen dato for en slik behandling.

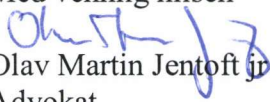
Grunnet en tiltagende rovdyrstamme i det aktuelle området finner driverne av Stolpen gård det påkrevd og med dette søke om motorisert ferdsel slik at det tillates kjøring mens saken, ad opprinnelig søknad, er til behandling hos departementet. Det anses som nokså prekært å kunne utøve en effektiv gjeting av saueholdet da for å unngå tap noe som igjen truer driftsgrunnlaget i bedriften/på gården. Hva gjelder søknad for øvrig vises det til anførsler fremsatt 15.01.11, se vedlegg samt faktum fremkommet under tidligere gjennomført befarng.

En tillatelse i denne sak må iht. de faktiske forhold kunne gis med grunnlag i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag jf. § 4 bokstav C.

Dersom noe skulle fremstå som uklart eller det skulle være behov for supplerende opplysninger i saken kan undertegnede kontaktes.

Deres tilbakemelding imøteses i det det foreligger en beslutning i saken.

Med vennlig hilsen

Olav Martin Jentoft jr
Advokat

Smith, Jentoft & Co
ADVOKATFIRMA MNA

Fylkesmannen i Nordland
Statenshus
8002 Bodø

Advokat Finn Ove Smith
Advokat Olav Martin Jentoft jr.
Advokatfullmektig Eirik Simonsen
Advokatassistent Ingunn Olaisen

Tlf. 75 52 00 33
Fax. 75 52 00 35
E-post firmapost@sjco.no

Besøksadr.: Storgt. 23, Bodø
Postadr.: Postboks 836, 8001 Bodø

Vår ref.:

Deres ref.:

Bodø.:

Omj

15.01.2011

Ansvarlig advokat: Olav Martin Jentoft jr

***Ad sak; SØKNAD OM MOTORISERTFERDSEL I UTMARK - GÅSVATNAN
LANDSSKAPSVERNEOMRÅDET***

Vårt kontor representerer eierne av Stolpen gård i Saltdal kommune (Øyvind, Berit og Steinar Stolpen). Stolpen gård baserer sin næringsdrift på sauehold noe som igjen innebærer utebeite m.m. I tilknytning til gården er det etablert en gjeterhytte ved Kvitbergvannet som i hovedsak brukes i næringsøyemed.

For å kunne opprettholde næringsvirksomheten søkes det herved om tillatelse til motorisert ferdsl slik at Stolpen i sommerhalvåret kan utøve tilsyn med saueflokkene ved å benytte ATV jf. en stadig voksende rovdyrstamme samt gjennomføre tilsyn/vedlikehold av driftsbygning/gjeterhytte ved Kvitbergvannet ved behov. Da også om vinteren ved bruk av snøscooter. Området som er aktuelt for bruk er i all hovedsak strekning mellom Stolpen gård og gjeterhytte ved Kvitbergvannet bruken vil i det meste foregå langs etablert traktor vei.

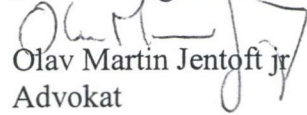
Undertegnede er kjent med at det utstedt kjøretillatelse for en annen aktør i området med begrunnelse at denne aktøren driver næring. Fylkesmannen anmodes om å se at Stolpen i aller høyeste grad driver næring og har således et tilsvarende behov for å kunne utøve motorisertferdsel iht. sin næring. I den sammenheng bes det om at det utstedes en generell tillatelse/dispensasjon contra tidligere ordning om kjørebok. Dvs tilsvarende dispensasjon som er gitt den øvrige "aktør" i området.

I en rettslig sammenheng, i den grad man skal ta fatt i den siden på dette nivået, minner denne side om det forvaltningsmessige utgangspunkt jf. likebehandlingsprinsippet.

Ad bruk av snøscooter bed Fylkesmannen om å foreta en rask saksbehandling ettersom behovet nå eksiterer pr. d.d.

Ved spørsmål eller uklarheter kan undertegnede kontaktes. Tør be om at saken prioriteres og Deres tilbakemelding imøteses.

Med vennlig hilsen

Olav Martin Jentoft jr.
Advokat

ADVOKATENE
Smith, Jentoft, Simonsen
KONTORFELLESKAP MNA

Direktoratet for naturforvaltning
Pb 5672 Sluppen
7485 Trondheim
Att: Lein/Nor-Varhaug

Advokat Finn Ove Smith
Advokat Olav Martin Jentoft jr.
Advokat Eirik Simonsen
Advokatassistent Ingunn Olaisen

Tlf. 75 52 00 33
Fax. 75 52 00 35
E-post firmapost@sjco.no

Besøksadr.: Sjøgt. 21, 5. etasje
Postadr.: Postboks 836, 8001 Bodø

Vår ref.:

Omj

Deres ref.:

Bodø.:

17.01.2012

Ansvarlig advokat: Olav Martin Jentoft jr

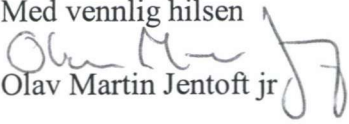
**AD SAK KLAGE OVER VEDTAK MOTORISERTFERDSEL I UTMARK -
GÅSVATNAN LANDSSKAPSVERNEOMRÅDET -Stolpen gård - ref
2011/9982 ARE-NP-MD**

Det vises til Deres brev av 13.12.11 til Miljøverndepartementet i anledning ovennevnte sak.

Denne side legger til grunn at det før saken oversendes departementet vil bli gitt anledning til å komme med utfyllende merknader til klagen som er sendt fra Fylkesmannen i Nordland. I denne sammenheng vises det til Deres brev av 13.12.11 hvorpå det opplyses om at DN har vektlagt innspill fra fjelltjenesten herunder oversendte foto samt kommentarer pr. brev. Av hensyn til kontradiksjonen tør jeg be om å få oversendt kopi av denne korrespondansen.

Deres tilbakemelding imøteses så snart som råd.

Med vennlig hilsen

Olav Martin Jentoft jr